

Lokalt pensionärsråd

Vård- och äldre nämnden

Datum	Onsdagen den 27 november 2019	
Tid	Kl. 9:30–11:45	
Plats	Tillskäraren, plan 4, Ramnåsgatan 1	
Deltagare	Johan Wikander	Vård- och äldre nämnden
	Rose-Marie Liljenby Andersson	Vård- och äldre nämnden
	Hans Gustavsson	Vård- och äldre nämnden
	Gunvor Andersson	PRO
	Monika Golcher	SKPF
	Evy-Ann Strand Yliheikkela	SKPF
	Bernt Andersson	SPF
	Lotta Löfgren Hjelm	FAS
	Inger Ekelin	FAS
	Maria Nilséus	Stadsledningskansliet
	Annica Olausson	Vård- och äldre förvaltningen
	Christina Vinge-Appelkvist	Vård- och äldre förvaltningen
	Madelene Alfinsson	Vård- och äldre förvaltningen
	Melissa Lennartsson	Vård- och äldre förvaltningen

1. Mötet öppnas

Ordförande Johan Wikander förklarar mötet öppnat klockan 9:30.

2. Upprop och val av justerande person

Lotta Löfgren Hjelm väljs som justerande person. Protokollet justeras den 2 december på Vård- och äldre förvaltningen, plan 2.

3. Genomgång av föregående protokoll

Föregående protokoll läggs till handlingarna.

4. Dagordningen godkänns (med ev. ändringar)

Dagordningen godkänns.

5. Sammanträdestider 2020

Pensionärsrådet beslutar att sammanträda följande datum 2020:

Tisdag 11 februari

Tisdag 26 maj

Tisdag 25 augusti

Tisdag 1 december

6. Resultat från brukarundersökningen 2019

Christina Vinge-Appelkvist, verksamhetsutvecklare, presenterar resultat från 2019 års brukarundersökning.

Brucarundersökningen är en nationell enkätundersökning som genomförs av Socialstyrelsen varje år under perioden mars-maj. Sammanställda svar inkommer i oktober. Det är de äldre själva, eller med stöd av anhörig/närstående, alternativt anhöriga enbart, som besvarat enkätfrågorna. Äldreombudets frivilliga kan även stötta i detta om så önskas. Undersökningen genomförs både inom hemtjänst och vård- och omsorgsboende i offentlig och privat regi.

Resultatrapporter finns att läsa på boras.se under ”Omsorgs och stöd” (<http://boras.se/omsorgochstod/kvalitetresultatochjamforelser/utvarderingochjamforelser/brukarundersokningar>). Om minst 7 personer på en enhet deltagit i undersökningen finns resultatrapport på enhetsnivå. De områden som deltagarna besvarat frågor inom är:

- Kontakter med kommunen
- Inflytande
- Hjälpens utförande
- Bemötande, hänsyn, trygghet, förtroende
- Sociala aktiviteter, tillgänglighet
- Sammantaget nöjd
- Boendemiljö
- Mat och måltidsmiljö

Analys av resultatet pågår. I analysen undersöker man både det samlade resultatet och skillnader inom staden. Alla verksamheter tar fram egna handlingsplaner utifrån sitt resultat. Pensionärsrådet kommer få återkoppling under nästa år kring hur verksamhetscheferna planerar att arbeta med sitt resultat.

Presentationsmaterial med statistik skickas till pensionärsrådets ledamöter efter mötet.

[Frågor/synpunkter från pensionärsrådet:](#)

Har arbetar man kring uppföljning av föregående års resultat? Det kommer nya undersökningar ofta.

Svar: De åtgärder som sattes in efter föregående års resultat syns inte förrän i nästa mätning. Effekten kommer först på senvåren och då har en ny undersökning redan gått ut. Inför analysen får cheferna svara på frågor om hur man arbetat med förra årets resultat. Eftersom brukarundersökningen är ett nationellt initiativ från Socialstyrelsen kan Borås Stad inte välja att avstå från att delta i undersökningen. Resultatet från brukarundersökningen ligger dessutom till grund för resultatet i Öppna jämförelser.

Rullstolsburna boende ges sällan möjlighet att se vad som serveras och välja från t.ex. salladsbuffé.

Svar: Det kan se olika ut på olika avdelningar. Det pågår ett kontinuerligt arbete med måltidsmiljö och att lära personal hur mat ska serveras.

Är måltidsombuden desamma från år till år?

Svar: Verksamheterna håller på och tittar på huruvida det är bäst att ha ett och samma måltidsombud eller om uppdraget ska gå vidare till en annan person efter ett tag.

Hur många veckor i förtid behöver man anmäla om man vill ha annan kost på boende?

Svar: Det ser olika ut på enheterna. De flesta verksamheter lagar frukost och kvällsmat själva. Huvudmålet mitt på dagen levereras på de flesta enheter från annat kök vilket innebär att önskemål måste anmälas en tid i förväg.

Slängs det mycket mat?

Svar: Svar på frågan tas med till nästa möte.

Tar man vara på de anhörigas engagemang?

Svar: Det hålls anhörigmöten på nästan alla enheter. Verksamhetschefen för vård- och omsorgsboende är tydlig med att anhöriga ska bjudas in till dialog. Det är svårare att åstadkomma inom hemtjänsten.

7. Handlingsplan digitalisering

Madelene Alfinsson, verksamhetsutvecklare välfärdsteknik, presenterar digitaliseringsarbetet i Borås.

Behovet av digitalisering inom vård och omsorg beror bland annat på de kommande befolkningsförändringarna, då andel 80+ år kommer öka med ca 50 % medan andelen i arbetsför ålder endast ökar med ca 5 %. Det är även en nationell målsättning att Sverige ska vara bäst i världen på välfärdsteknik år 2025.

Digitalisering ska inte ersätta mänsklig närvaro i omvårdnadsarbetet. Tekniska lösningar ska användas där de passar. Det kan till exempel handla om smartare administrativa datasystem för medarbetarna, så att mer tid frigörs till att utföra omvårdnadsinsatser. Välfärdsteknik kan dessutom medföra förlängd

självständighet och självbestämmanderätt för brukaren. Tekniken ska vara en naturlig del av livet.

Digitalisering är inte enbart att tillföra mer prylar. Hänsyn ska även tas till sätten de används på och samhällssystemet de används inom. Det är viktigt att staden tar ett gemensamt grepp om digitaliseringen och utarbetar en kommunövergripande digitaliseringsstrategi.

Digitalisering ska göras tillsammans. Därför är det viktigt att vi ser till hela spektrumet och erbjuder tekniskt stöd på varje individs nivå. Uppskattningsvis lever 400 000 personer över 65 år i digitalt utanförskap, vilket innebär att vardagliga sysslor såsom att betala räkningar kan bli svåra. Inom ramen för digitaliseringsarbetet vill verksamhetsutvecklarna bidra till att skapa intresse för teknik bland äldre för att motverka detta utanförskap.

Verksamhetsutvecklarnas ambition är att använda sig av medborgarnas perspektiv i sitt arbete. Samtliga pensionärsföreningar kommer därför att kontaktas och bjudas in till medverkan i en konsumentpanel som kommer kunna påverka framtida satsningar. Verksamhetsutvecklarna kan även komma ut till föreningarna och föreläsa.

Pågående projekt inom digitaliseringsarbetet:

- Förenklad biståndsbedömning med möjlighet att ansöka om digitalt stöd i hemmet (nämndens satsning).
- Leasing av iPads.
- På Valfärdsbibblan, Träffpunkt Simonsland kan man låna enklare välfärdsteknik för att testa under 6 veckor i utbyte mot att man svarar på några frågor i en utvärdering efteråt.
- Verksamhetsvecklarna är ute på en digitaliseringsturné och föreläser om sitt arbete, bland annat på MVTe-mässan i Stockholm.
- På boras.se finns en sida för seniorer. Webbsidan är under uppbyggnad, verksamhetsutvecklarna tar gärna emot synpunkter.
<https://www.boras.se/senior>
- Digidel senior är ett projekt som sker på mötesplatserna. Den som vill ha hjälp med teknik kan besöka mötesplatserna på drop-in.
- Mediapoolen – tar fram utbildningar online för seniorer.

8. Äldreombudet informerar

Maria Nilséus, äldreombud, presenterar Världshälsoorganisationens (WHO) koncept Äldrevänliga städer. Syftet med konceptet är att förbättra äldres möjligheter att leva ett hälsosamt och oberoende liv med ökad delaktighet i samhällsfrågor.

WHO har skapat ett nätverk för äldrevänliga städer. Nätverket består idag av över 800 medlemsstäder i mer än 40 länder. Nätverket har tagit fram åtta fokusområden:

- Utomhusmiljöer och bebyggelser – t.ex. trottoarernas utformning.
- Bostäder – t.ex. anpassningar för äldre i nybyggda bostäder.
- Transporter – t.ex. tillgänglighet och prissättning i kollektivtrafiken.
- Respekt och social inkludering – t.ex. motverka åldersdiskriminering och ta till vara på äldres kunskaper.
- Socialt deltagande – t.ex. god hälsa, välmående och inkluderande fritid.
- Delaktighet i samhälle och arbetsliv – t.ex. möjligheter för äldre att anställas eller arbeta ideellt.
- Kommunikation och information – t.ex. inkludering i digitaliseringen.
- Samhällsstöd och hälsovård – t.ex. kostnad för läkarbesök och tillgång till hemsjukvård

Centrala frågeställningar är:

- Hur är det att leva som senior i Borås?
- Är Borås äldrevänligt?

Pensionärsrådet är positiva till konceptet Äldrevänlig stad.

Maria Nilséus lyfter även frågan om seniormässa. Upplägg för mässan är inte fastställt. Två idéer som förs fram är att anordna två sammanhängande dagar med utställare/föreläsare, eller att sprida ut aktiviteter på en hel vecka. En arbetsgrupp kommer tillsättas. För att medverka i arbetsgruppen anmäler man sig till Maria senast 31/1 2020.

Frågor/synpunkter från pensionärsrådet:

Tillgänglighet beror på var i kommunen man bor. De som bor i serviceorterna kan ha svårt att ta sig till mötesplatserna eller Träffpunkt Simonsland. Finns det möjlighet att mötesplatsernas röda bussar kan hämta upp personer som inte bor centralt?

Svar: På mötesplatserna finns bara två aktivitetssamordnare. Om en av personerna behövde ombesörja transport skulle det kunna få en negativ inverkan på aktiviteterna. De fyra bussar som mötesplatserna har används dock till att anordna tillfälliga mötesplatser på annan ort eller till dagsutflykter.

Hur tar man reda på vilka aktiviteter som erbjuds?

Svar: Man kontaktar respektive mötesplats.

FAS har diskuterat upplägg för seniormässan. FAS ståndpunkt är att kommunen behöver ansvara för att anordna mässan. Pensionärsföreningarna kan bistå med viss hjälp men kan inte ha det övergripande ansvaret för att arrangera seniormässan.

9. Övriga frågor

Hemtjänsttagare i Alingsås har möjlighet att få varm mat från lasarettet. Finns den möjligheten i Borås?

Svar: Den varma maten avskaffades efter en utredning som visade att den inte höll kvaliteten. Maten höll inte temperaturen tillräckligt länge. Förutom att den kylda maten håller högre kvalitet ger den också flexibiliteten att äta när man känner för det. Den kylda maten är färsk och har fått höga betyg vid smakprovningar. Förvaltningen har även gjort flera studiebesök hos leverantören.

Det är mycket champinjoner i den mat som serveras på vård- och omsorgsboenden. Är det avsiktligt?

Svar: Det är inte avsiktligt, men Pernilla Landström, verksamhetschef för kost, tar med sig frågan. Kostverksamheten har som målsättning att börja arbeta mer med alla dygnets måltider på vård- och omsorgsboende, vilket förhoppningsvis kan medföra att vissa ingredienser inte återkommer för ofta.

Vilken hjälp får boenden som har svårt att äta mat själva?

Svar: Det ligger i kostverksamhetens uppdrag att utbilda personal i hur de kan stötta de som har svårt att äta själva. En viktig del är att identifiera vad svårigheten grundar sig i, t.ex. om personen har sväljssvårigheter eller svårt att hantera bestick. Nyligen har kostverksamheten tillsatt en tjänst som bl.a. kommer att inriktas på att utbilda personal.

Finns det omvårdnadspersonal som bär heltäckande burka?

Svar: Nej. Med heltäckande klädsel som även täcker ansiktet är man inte anställningsbar. Däremot kan sjal ingå i arbetskläderna.

Situationen i äldreomsorgen oroar vad gäller effektiviseringar och personalbrist.

Svar: Grundbemanningen har förbättrats och personalomsättningen samt sjukfrånvaron har minskat. Det finns dock behov av mer utbildad personal med rätt delegering. På sikt ser man en svårighet i att rekrytera personal inom hela välfärdssektorn på grund av den demografiska utvecklingen.

Hur mycket har kostnaden för mötesplatserna vuxit?

Svar: Frågan tas med till nästa möte.

Nästa möte: 11 februari.

Underskrift

Johan Wikander

Lotta Löfgren Hjelm

Underskrift	Underskrift
Namnförtydligande	Namnförtydligande